

Ieri, femeile și fetele au primit măștișoare. S-au sărbătorit 40 de ani de la declanșarea colectivizării. Minerii au mulțumit partidului și secretarului general, angajându-se să dea țării mai mult cărbune.

De măștișor...

Deși credințele și superstițiile au fost combătute de educația materialist-dialectică, 1 Martie e ziua măștișorului. Tot ce putea argumenta vechimea românilor era

cultivat cu ostentație. Iar despre șnurul împletit alb-roșu se spune că e semnul primăverii - moștenire de la strămoșii români. „Șefele” de la lucru ori soțiile, amantele și secretarele tovarășilor cu munci de răspundere primeau de la 1 și până la 8 Martie zeci de măștișoare. Magica împletitură e obligație și pretext de cadou. Și de mită. Atașată la o bijuterie sau un parfum de import, era primită (cum se cuvine) și de doctorețe, profesoare și... gestionare!

(Continuare în pag. a II-a)

CÂNTAREA ROMÂNIEI, FAZA PE CARTIER: PARODIINDU-I PE CLASICI

„Cântarea României” a fost dublată, constant, de o altă manifestare „de masă”, care se derula fără nici o pauză: festivalul național al umorului colectiv cu tentă politică. În lipsa unei rezistențe reale, cu manifestări concrete, umorul ținea loc de atitudine anti-comunistă. Iar bancurile ajunseseră chiar să fie considerate o formă de disidență. Apăruseră chiar și bancuri despre bancurile politice. Se spunea că: „Persoana care ascultă bancuri politice ia un an de pușcărie. Cel care spune, la trei ani. În schimb, cel care nici nu spune nici nu ascultă ia șapte ani de pușcărie. De ce? Pentru că nu participă la viața politică a țării”. Erau atât de multe bancuri, încât, după 1990, au apărut adevărate „antologii” care le erau dedicate. În acest context, o specie aparte erau parodiile după versurile unor clasici ai literaturii. Primele versuri ale poeziei „Iarna pe uliță” deveniseră:

Pentru a se „răzbuna” pe festivalismul exagerat al „Cântării României”, umoristii de cartier făceau glume pe seama activiștilor de partid

A-nceput de ieri să cadă
Câte un comunist pe stradă,
Nemâncat de-o săptămână,
Cu carnetul roșu-n mână.
Ne-mbrăcat și neincălțat,
Dar cu geantă diplomat.

Cândva, prin anii '50, nemuritorul Păstorel lansase o pastişă după „Zece negri mititei”. Interzisă oficial, poezioara fusese uitată. Dar nu complet. A reapărut prin '88-'89, readusă probabil la viață de memoria unui bunic hătru care și-a asumat riscul de a o recita nepoților. Iată-o în forma în care circula în 1989. Și s-a bucurat de un succes enorm.

Vasile SURCEL

ZECE MEMBRI DE PARTID

Zece membri de partid
Au visat o viață nouă.
Unul a vorbit prin somn
Și-au rămas doar nouă.

Nouă membri de partid
Practicau înot.
Unul a înotat spre vest,
Și-au rămas doar opt.

Opt membri de partid

Au trecut la fapte.
Unul a trecut prea brusc,
Și-au rămas doar șapte.

Șapte membri de partid
Învărteau afaceri grase.
Unul a intrat la zdup,
Și-au rămas doar șase.

Șase membri de partid
Au strigat lozinci.
Unul a strigat aiurea,
Și-au rămas doar cinci.

Cinci membri de partid
Au ajuns la teatru.
Unul n-a aplaudat,
Și-au rămas doar patru.

Patru membri de partid
Au avut idei.
Unul a avut-o bună,
Și-au rămas doar trei.

Trei membri de partid
Vorbau de război.
Unul îl voia cu rușii,
Și-au rămas doar doi.

Doi membri de partid,
Mândri ca păunul,
Unul a cam luat-o razna,
Și-a rămas doar unul.

Un membru de partid,
Cel mai lămurit,
A plecat cu ONT-ul,
Și n-a mai venit.

Zero membri de partid
Luptă pentru pace,
Că partidul nostru drag
Știe el ce face.

CALENDAR

2 martie (joi)

Soarele a răsărit la 6:52, a apus la 18:05

Luna a răsărit la 3:27, a apus la 11:29
Sărbătoare creștină:
Sf. Sfinții Mucenici Teodot, Sfinții Mucenici Ișihie și Nestor

S-a întâmplat la

2 martie 1989

● Oamenii de știință mexicani au încercat să descopere motivul pentru care 36 de balene s-au „sinucis” pe malul mexican al Golfului California. Potrivit unei ipoteze, conducătorul grupului de balene și-a pierdut auzul („radarul”), nu a mai putut stabili corect direcția și ele au nimerit într-o zonă cu adâncime foarte mică, de unde nu au mai putut ieși.

● Deși din punct de vedere calendaristic luna martie se înscrie ca prima lună a primăverii, în RF Germania ziua de 1 martie a marcat o iarnă adevărată: temperatura aerului a scăzut simțitor, iar în regiunile sudice ale țării au început ninsori abundente. A fost perturbată circulația rutieră pe mai multe magistrale. Serviciile meteorologice prognozaau și pentru următoarele zile ninsori și polei.

Ramona VINTILĂ

Podul de la Mangalia s-a născut dintr-o tragedie

În 1989, Nicolae Ceaușescu a inaugurat podul de la Mangalia, care scurta și ușura drumul spre granița cu Bulgaria de la Vama Veche. Despre istoria acestui pod ne povestește fostul ministru adjunct al Transporturilor, ing. Alexandru Dobre. Cei născuți mai devreme își amintesc, desigur, că drumul de la Mangalia, spre miniștatinea 2 Mai și mai departe spre graniță trecea pe la coada lacului Mangalia peste un pod metalic basculant, adică se ridică de un capăt ca să poată trece vasele spre șantierul naval militar ca și

alte așezări militare. În consecință, circulația auto s-a deviat pe un drum secundar prin comuna Limanu, ocolindu-se până la 2 Mai circa 16 km. Problema cea mai complicată de rezolvat era însă cu salariații șantierului naval Mangalia - șantier de construcții și reparații nave maritime, subordonat Ministerului Construcțiilor de Mașini. Această unitate industrială avea câteva mii de salariați și transportul lor dimineața, după-amiaza, noaptea cu autobuzele era o problemă grea. Atunci, cineva a venit cu ideea de a se amenaja peste lacul Mangalia un pod de pontoane numai pentru pietoni și bicicliști. S-a făcut acest pod de

pontoane, a funcționat bine până într-o zi, când la o oră de vârf se întorcea schimbul 1 acasă. Din nu știu ce cauză, podul de pontoane s-a rupt și elementele plutitoare ale acestuia au pornit în derivă. Se spune că au murit foarte multe persoane necate. Oficialitățile au anunțat patru sau cinci morți. La auzul acestei întâmplări, „tovarășul” a dat ordin ca MICM să studieze construcția unei pasarele, un „pod ușor” numai pentru pietoni. Comanda de proiectare a ajuns, cum era și normal, la MTTC, la IPTANA.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

2 MARTIE

La Uca Agârbiceanu, să-i duc un măștișor. S-a gătit special să mă aștepte. Îmbătrânită și bolnavă, nu și-a pierdut însă din cochetăria de altădată și seamănă tot mai mult cu mama ei. Fratele Nicolae, sculptorul, a chemat-o la telefon, să-i spună că în aprilie va face totuși o expoziție la Paris ori la Châlons... nu e clar. Privind-o pe Uca, îmi amintesc vorba lui Wilde - „trage-

dia bătrâneții e că rămâi tânăr”. O simt și eu... Citesc Julian Green, „La Terre est si belle” (jurnalul lui dintre 1976-1978). Gide, spune Green, tremura pentru jurnalul mai tânărului său confrate, de teamă să nu cadă pradă focului, „redoutant ce qu'il appelleait au autodafé. C'est un des plus irritants problèmes de la vie littéraire.” Iar la noi? Câte jurnale n-au fost distruse, mai ales după '44! Unul e al lui Ion Breazu, altul e al lui Blaga și multe despre care eu nu știu (încă). Green istorisește cazul unei bătrâne centagenare jefuite de hoți. Aceștia au pătruns în

casă sub pretextul de a fi niște instalatori. Într-ai, le-a zis bătrâna, dar lăsați-mă să-mi termin sista. Și s-a culcat la loc. Timp în care hoții au golit, literalmente, casa. Când femeia s-a trezit, casa era liniștită și goală. Nimic nu i s-a părut însă suspect, totul îi era egal. Green, încheind, parafrazează pe Barres... „on a cambriolé l'indifférence”. Mă gândesc la Dicționarul nostru: încep să simt, încep să simt aceeași totală nepăsare, să nu dau ticăloșilor satisfacție, să pot spune că ei au jefuit indiferență.

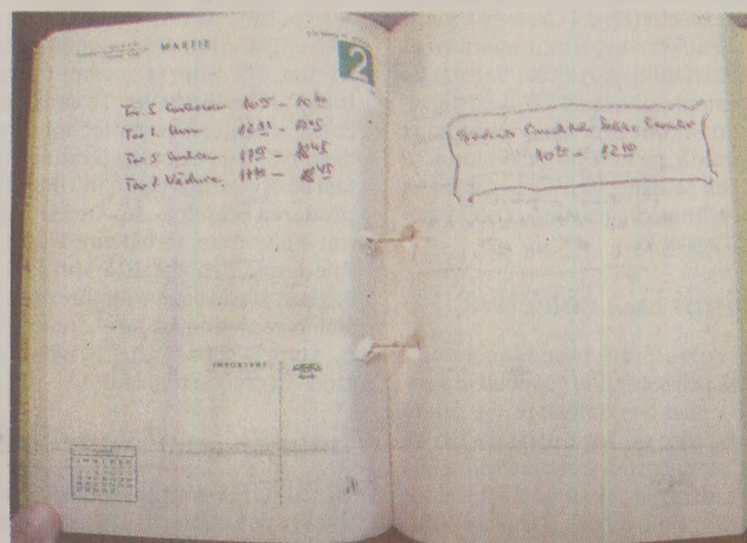
Green citează un poet pe puțin cunoscut, Walter de la Mare, cu acest vers pe care ar trebui să-mi scriu pe geamul camerei de lucru, cu priveliștea atât de dragă mie: „Privește tot ce-i frumos, în fiecare zi, pentru ultima oară...”

Lenin ar fi zis, într-un rând: „Dacă vreți să distrugeți biserica catolică, introduceți în ea politica!”. Dar azi, după experiența poloneză, cred că îndemnul s-a întors împotriva intenției.

„Il faut du caractère pour rester libre dans un monde où tout le monde a peur.” Green nu știa ce spune, habar n-avea, atunci, de noi, cei din Est.

(Continuare în pag. a III-a)

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

Să fi intrat cu întârziere de 10 minute la ședința CPEX din acea zi, reținându-l în biroul ei pe șeful Cancelariei CC?

În mai puțin de două ceasuri (10:30-12:10) au fost aprobate concluziile ședințelor pe diverse temeținute în ultimul timp, cu putere de decizie, legi și decrete. Hotărârile CPEX - ai cărui membri dețineau simultan și înalte funcții de stat - intrau repede în vigoare. De regulă, erau anunțate în presa de a doua zi, simultan cu angajamentele oamenilor muncii. Și mulțumirile pentru „grija partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu...”

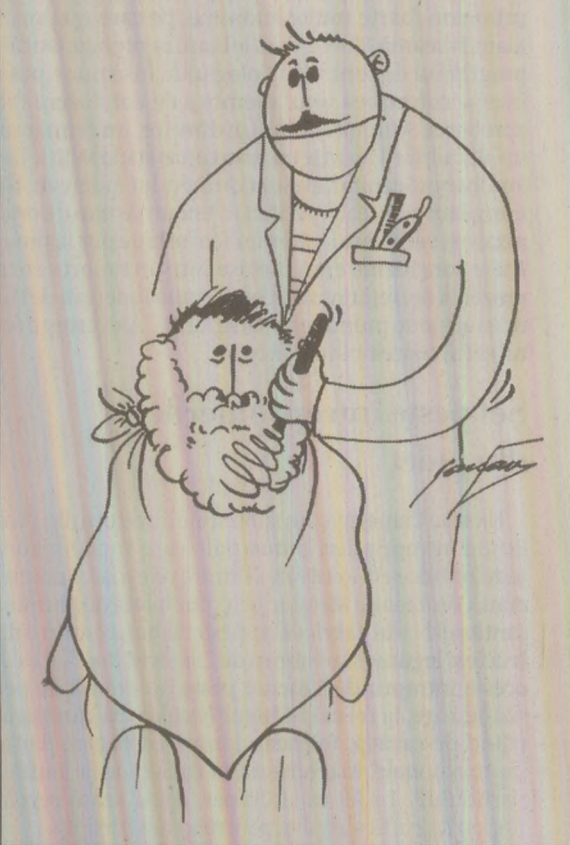
Ce erau ședințele CPEX a scris Dumitru Popescu. Stălp, și el, al puterii lui Ceaușescu - membru al CC al PCR din 1965, iar în CPEX, pe toată durata lui (1974-22 decembrie 1989). În volumul „Am fost și cioplitor de himere” relatează că ședințele CPEX se țineau o dată la două săptămâni. Expresie a „conducerii colective”, îi reuneau și pe membrii Guvernului, primii secretari de județe și șefii de centrale industriale. Printre ei, „se pierdeau” și membrii CPEX. „De altfel, membrii CPEX primeau foarte ade-

sea materialele în dimineața zilei respective, ba câteodată chiar la intrarea în sală, precizează memorialistul. Un braț de hârtii de câteva kilograme, care ar fi necesitat cel puțin o săptămână de studiu.” Practică deloc întâmplătoare, ci premeditată de Ceaușescu ca să împiedice eventuale dezbateri și întrebări. El deschidea ședința cu „materialele au fost discutate și rediscutate”. Fuseseră, într-adevăr, dar în ministere și la Guvern. Eliminase și votul în CPEX. Încheierea îi aparținea tot secretarului general („atunci să fiți de acord”).

S-ar fi hazardat cineva la obiectiv? Ar fi sărit brutal („ca ars”) Ceaușescu, se folosea de blindaajul cifrelor false ca să reprime orice tentativă de infățșare a adevărului, calificând-o calomnie politică, poziție antipartinică, antinațională, ecou al propagandei imperialiste... Dintre participanți, nici unul n-a părăsit de bunăvoie locul descris apoi în atât de sumbre culori. După ședința CPEX de la 3 martie 1989, doar Criteceanu, Ursu și consilierul prezidențial Ion Văduva au mai tulburat liniștea din Cabinetul 2.

Lavinia BETEA

CARICATURA ZILEI

Naționalism românesc după model sovietic

La 2 martie 1989 s-au împlinit 40 de ani de la publicarea Decretului 83, prin care se confiscau proprietățile de peste 50 ha. O dată cu „lichidarea moșierimii”, s-a trecut și la colectivizare, numită „transformarea socialistă a agriculturii” în documentele Plenarei CC al PMR (3-5 martie 1949).

În 1989 însă nu se mai vorbea nici despre originea sovietică, nici despre legea cu pricina. Presa abunda de informații privind rolul „primordial” al lui Nicolae Ceaușescu în „făurirea” unei agriculturi „la standardele cele mai înalte”. În realitate, rolul „tovarășului” fusese neînsemnat, el fiind pe atunci doar activist de partid.

Colectivizarea agriculturii în România a corespuns întru totul modelului sovietic. Potrivit doctrinei marxiste, se desființa astfel proprietatea privată la sate, așa cum la orașe întreprinderile erau naționalizate. În România, denumirile asociațiilor au fost adaptate limbii române: colhozurile au devenit GAC-uri, sovhozurile - gospodării agricole de stat și tozurile - întovărășiri agricole. Culacii ruși au fost numiți chiaburi în spațiul românesc, iar „lichidarea” lor s-a intitulat „deschiaburire”. Consilierii sovietici ai sectorului agricol Veretenicov și Ciomiciov, aduși la București, au împărțit „tovarășilor” români din experiența lor.

Plenara decide

Reforma agrară inițiată în anul 1945 trezise țăranilor speranțe. La patru ani după reformă, liderii PMR puneau în aplicare sistemul sovietic de „proletarizare” a țăranilor. Bunăstarea țăranimii urma să fie „garantată” prin înființarea unor gospodării agricole colective, asocieri ale mai multor țărani în vederea sporirii producției. Decizia a fost luată în cadrul Plenarei Comitetului Central al PMR de la 3-5 martie 1949. Micile proprietăți țăranesti sub 5 hectare erau considerate ineficiente, fiind divizate în numeroase parcele, de multe ori la mare distanță de locuința proprietarului. Noile gospodării trebuiau susținute tehnic de Stațiunile de Mașini și Tractoare, unități speciale mecanizate ce ușurau munca la câmp, și de gospodăriile agricole de stat.

În funcție de mărimea pământurilor pe care le dețineau, țăranii au fost împărțiți în patru categorii: muncitori agricoli (2,5% din totalul țăranilor), țărani săraci (57%), mijlocași (34%) și chiaburi (5,5%).

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Elevii se năpusteau să-mi ofere măștișoare”

În Moldova, de 1 Martie 1989, așa, ca în mulți ani din urmă, dar ca și azi, tinerele fete și mamele își arătau sentimentele pentru cei dragi oferindu-le măștișoare. Febra pregătirii măștișoarelor începea cu cel puțin o săptămână înainte de ziua de 1. Și eu dăruiam măștișoare tovarășilor profesori, dar și colegilor de clasă care îmi erau dragi. În schimbul măștișoarelor primeam, ei ne răsfațau la 8 Martie cu ghiociei și ciocolată. Dacă acum se cumpără de la tarabă sau din magazine, prin '89 și mai înainte ele se făceau acasă, de mamă sau de elev, din fir de mătase roșie și albă: se desfacea fiecare fir în două sau chiar în patru, se lega firul alb cu cel roșu, se răsuceau puțin și apoi se combinau cele două culori, răsucindu-se din nou în sens invers. Firul astfel obținut se scutura și se puneau într-o carte.

(Continuare în pag. a II-a)

NATIONALISM ROMÂNESC DUPĂ MODEL SOVIETIC

Clisele imagistice ale modernizării agriculturii erau mașinile agricole, sistemele de irigații, serele și fermele zootehnice model FOTO: AGERPRES

(Urmare din pag. 1)

Cei mai bogați, chiaburii, aveau terenuri între 20 ha și 50 ha, în timp ce țărani săraci – până în 5 ha. Strategia de realizare a colectivizării se baza pe sprijinul țărănilor săraci, „întăriți prin alianța cu țărănimia mijlocasă”, împotriva chiaburilor. Responsabilitatea colectivizării a căzut pe umerii Anei Pauker, important membru al Secretariatului Partidului. Se miza pe experiența dobândită în anii petrecuți în Uniunea Sovietică. Ea urma să răspundă „pe linie de partid” de activitatea Ministerului Agriculturii în subordinea căruia ființau noile asociații agricole.

Primii la... colectivă

În cursul lunii iulie 1949 au luat ființă primele cinci gospodării agricole colective. Selectate cu multă grijă dintr-un lot inițial de 60 de GAC-uri, acestea trebuiau să fie faza agriculturii de tip nou. Asociațiilor „Zorile” (jud. Sibiu), „Drumul Nou” (jud. Arad), „Ogorul Roșu” (jud. Târnava Mare), „Victoria Socialismului” (jud. Vaslui) și „Tractorul Roșu” (jud. Cluj) li s-au dedicat pagini întregi în oficialul PMR Știința. Apariția unei asemenea gospodării trebuia să indeplinească două condiții: o supra-

față totală cuprinsă între 100 ha și 200 ha și minimum 3 ha cu care fiecare familie de țărani să contribuie la GAC. În schimb, colectivității se bucurau de numeroase avantaje: primele cele mai bune terenuri agricole, aveau 20% reducere la cotele obligatorii către stat și erau scutiți de plata impozitului agricol timp de doi ani de la înființarea GAC-ului. Propaganda contribuia din plin la „cosmetizarea imaginii” colectivelor. La căminele culturale sâștești se proiectau filme despre GAC-uri, pentru țărani frunțași se organizau vizite în URSS, iar predarea cotelor se transforma într-o adevărată sărbătoare. Fotografii de epocă înfățișau țărani din colective cărând sacii cu grâne pentru stat în cântec de fanfare, „inarmați” cu drapel și pancarte, strigând lozinci favorabile regimului.

Interzis „nădrăgarilor”

Înființarea unei gospodării colective era pentru activiștii din provincie un motiv de mândrie. Între activiștii locali s-a declanșat „competiția”. Cei mai zeloși dintre „tovarășii de partid” amenințau țărani care se opuneau colectivizării: „Ori vreți, ori nu, colectiv tot se face! Vă bat cu capul de pereți și tot facem

colectiv!”. „Ori vă înscrieți în 24 de ore în gospodăria colectivă, ori pregătiți-vă traista să mergeți la Canal!”. Cu prilejul „colectării” aveau loc înclăștări între țărani și trimișii autorităților comuniste. Delegațiile activiștilor erau întărite cu ostilitate, deseori „nădrăgarii” – cum erau numiți aceștia – fiind dați afară din sate. Pentru a evita asemenea situații, se creau echipe mixte de funcționari, trupe de Securitate și milițieni. În fruntările se soldau de multe ori cu răniți și morți în ambele tabere. În anul 1949, revoltele au cuprins cu precădere vestul țării (județele Arad și Bihor) și nord-estul (Suceava, Rădăuți, Botoșani). În anul următor a fost revolte sudului României și se revolte (județele Teleorman, Vlașca, Ialomița și Ilfov).

Periodizarea colectivizării

Colectivizarea agriculturii în România a fost un proces de lungă durată comparativ cu alte democrații populare. În 1962, când România abia anunța „transformarea socialistă a agriculturii” – așa cum era numită oficial colectivizarea –, Bulgaria, Cehoslovacia și Republica Democrată

Germană desființaseră de mult micile proprietăți rurale. Singură, Polonia abandonase acest drum... Cum reușiseră să se sustragă liniei generale lagărului e destul de dificil de precizat. În funcție de intensitatea ritmului înființării de gospodării colective, s-au stabilit etapele colectivizării. În prima fază (1949-1953) au apărut primele „colective”, primirea membrilor realizându-se – potrivit propagandei oficiale – doar prin „liberul consimțământ”. Țărani care stăteau în cumpănă au fost atrași nu atât de promisiunile activiștilor de partid, cât de constrângerile la care erau supuși: copiii le erau trimiși acasă de la școală, iar cei angajați la oraș, trimiși acasă „să-și lămurască părinții”. Unele regiuni (Dobrogea, Galați, Timișoara) s-au evidențiat prin numărul mare de cooperative înființate. În faza finală a colectivizării s-a intrat începând cu anul 1957. În 1962, în cinci ani, activiștii PMR se puteau mândri cu încheierea acestei sarcini de partid. În sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale s-a sărbătorit cu mult fast și entuziasm. În mod simbolic, 11.000 de țărani (care ar fi trebuit să amintească de victimele răscoalei din 1907) au participat la eveniment, aplaudând „realizările” partidului. Florin MIHAL

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Elevii se năpusteau să-mi ofere mărtișoare”

(Urmare din pag. 1)

După ce se făceau multe, multe fire, în funcție de numărul destinatarilor, urma partea a doua a lucrului: la cele două capete se făceau canafuri sau se lucra cu acul pe pai de secară sau pe pătrătel de carton foarte mic. Apoi se lega mărtișorul în fundiță și se adăuga o figurină: coșar, inimioară, pasăre, inițiale ale numelui sau chiar flori de primăvară! Nu era muncă ușoară – trebuia neapărat patru

mâini și foarte multă răbdare, munca fiind foarte migăloasă! L-am întrebat și pe tatăl meu cum decurgeau orele de limba română în ziua de 1 Martie și el mi-a povestit: „Erau emoții de ambele părți. În momentul în care intram în clasă urma o clipă de tăcere apăsătoare, când nici un elev nu avea curaj să vină la catedră. Apoi se primeau între ei și se năpusteau toți deodată – fete și băieți! Puțini elevi ofereau mărtișorul în plic și mai adăugau și ceva poezioare scrise

stângaci. Uneori, spre dezamăgirea mea, și cu greșeli de ortografie. Cei mai mulți înfășurau mărtișorul cu mâna tremurând de emoție în reverul stâng al hainei, decorându-mă până spre mijloc. Nu obișnuim să le scot la pauză și, de aceea, la clasa următoare le așezau și în dreapta sau pe unde mai găseau un locșor. În ziua aceea nu ascultam pe nimeni și se simtea că e sărbătoare. Ajungeam acasă cu haina plină de „decorații”, sute de mărtișoare pe care le depu-

neam în sertare, alături de cele din anii trecuți”. La noi se poartă mărtișorul în piept până înfloresc primul zarzăr. Dar numai un singur mărtișor. De aceea, tata avea grijă să-și pună în fiecare zi alt mărtișor, ca să se bucură cât mai mulți elevi. Alte cadouri nu primea, pentru că în Moldova, sau cel puțin la noi, la Hăvrâna, ziua de 9 martie e considerată Ziua bărbatului, și atunci elevii îi ofereau cu drag atenții mărunte. Irina MUNTEANU

CADRELE HOTĂRĂSC TOTUL

„Grigore e băiat bun, gospodar, are grijă de familie. O să-l fac director!”

Deși era unul dintre cei mai importanți oameni ai județului Tulcea, sistemul dictatorial impus de Nicolae Ceaușescu devenise deja apăsător pentru Nicolae Chiper, șeful Sectorului cadre al Comitetului Județean de Partid în perioada 1980-1989 și adjunct al Secției organizatorice a Comitetului Județean de Partid. Se ocupa cu selecționarea, pregătirea și promovarea cadrelor, adică a tuturor directorilor de la întreprinderile din județ, și aștepta ca o dată cu achitarea datoriei externe a României lucrurile să revină la normal, iar măsurile restrictive impuse de conducerea de la București să fie abandonate. Spera că nu va mai cumpăra pâine pe cartelă, că va renunța pentru totdeauna la lampa cu gaz și că rafturile magazinelor vor fi din nou pline, așa cum își amintea că era înainte de 1980. „Terminasem cu datoria externă a României, care a adus poporul mai mult rău decât bine. A fost o perioadă de mari restricții, de încetare a modernizării unor ramuri industriale și, în momentul în care s-a terminat această perioadă grea, ne așteptam la o relaxare din toate punctele de vedere, ne așteptam să fie abundanță. Dar nu s-a întâmplat așa și restricțiile au continuat. Păi noi am ajuns să raportăm 24 de milioane de tone de cereale și să mă duc cu cartela să-mi iau pâine? Asta era de răsul lumii. Și eu aveam cartelă și mergeam să-mi iau pâine ca oricine altcineva. A fost o greșală de tactică, de strategie a politicii românești la ora aceea”, spune cu regret fostul șef al cadrelor din Tulcea.

să facă: numele directorii tuturor întreprinderilor din județ, o misiune de altfel extrem de importantă. Dacă ar fi să facem o comparație, Nicolae Chiper era un fel de prim-ministru al Tulcei. Numirea directorilor echivala cu alegerea, pe criterii politice, a șefilor serviciilor deconcentrate din Tulcea și mai mult decât atât...

Cum se făcea selecția cadrelor?

„Mergeam și ne interesam așa: Ileana – fată bună, are studii, are vechime, este bătaioasă, este interesată de ceea ce face și așa mai departe. Luam datele și le treceam într-un tabel pentru fondul de rezervă al Comitetului Județean de Partid, pe domenii. La tineret, mergeam și vedeam care ar fi cei mai buni tineri pentru a fi promovați în anumite funcții de răspundere. Erau organizații până la Comitetul Județean și aveam rezerve și pentru Comitetul Central UTC. La femei, la fel, de la comună la oraș, la municipiu, la județ și până la Consiliul Național al Femeii. Pe probleme de agricultură, președinți de CAP, directori de IAS, directori adjuncți și așa mai departe. Deci sectorul cadre se ocupa de promovarea cadrelor cu funcții de răspundere, începând de la director, director adjuncț, inginerșef și contabilșef. Acestea erau cele patru funcții care intrau în nomenclatura Comitetului Județean de Partid. Dacă undeva aveam nevoie de un președinte de CAP, primul secretar venea și îmi spunea: Chiper, acolo cutare a plecat, acela a dispărut, acela ne gândim

să-l schimbăm. Eu trebuia să mă prezint la primul secretar cu fișa a cel puțin trei oameni pentru acea CAP sau pentru acea IAS sau pentru acea întreprindere. Era o muncă enormă”, povestește Nicolae Chiper.

Criterii impuse de Partidul Comunist Român

Deși capacitățile unei persoane nu erau deloc neglijate, Nicolae Chiper trebuia să respecte anumite criterii impuse de la București. Condiția principală era pregătirea profesională, pentru că „putea să fie și Dumnezeu, că dacă nu răspundea acestui criteriu nu aveam nici o discuție”. Apoi, o persoană care era selectată pentru o funcție de director al unei întreprinderi trebuia să aibă minimum cinci ani experiență în acel domeniu. Nu se mergea niciodată pe ideea că „se poate califica la locul de muncă”. „Nu făceam experiențe de genul: îl pun director și lasă că vedem noi cum se descurcă. Acesta trebuia să aibă un număr de ani acolo”, povestește fostul șef al cadrelor din Tulcea. Un alt principiu era că trebuia să fie membru de partid cu anumite vechime și cu experiență în munca politică. Dacă aceste criterii erau îndeplinite de un potențialul candidat la funcția de director, urma verificarea datelor cu caracter personal. La fel de importantă ca și pregătirea profesională a unei persoane, „Cine se afla pe lista noastră trebuia să-și fi întemeiat înaintea o familie. Trebuia să fie căsătorit. Eu ceream această stabilitate familială pentru că, dacă era căsătorit, se ducea după program acasă, la nevastă, la copii, avea răspundere de

casă, de gospodărie și așa mai departe. Era nevoie de o anumită ținută etică, morală în societate. Aceasta era o regulă general valabilă. Oamenii despărțiți din diverse motive, oameni care își maltratau familia, iar noi aveam informații despre comportamentul în familie și societate, nu erau niciodată luați în calcul pentru vreo funcție. Nu putea să fie un bețiv, un om cu familie destrămată sau cu copii vagabonzi”, spune Nicolae Chiper.

Cum se verificau datele personale ale potențialelor directori

Orice viitor cadru avea un dosar arhivat la sediul Comitetului Județean de Partid, unde erau înscrise informații privind viața privată a acelei persoane. Pentru completarea acestei baze de date, erau chestionați prietenii, vecinii și chiar familia. „Eu aveam încă doi oameni la cadre cu care mergeam și verificam oamenii pe teren: în întreprindere, în uzină, în fabrică, în comună și ne interesam de aceste criterii. Ce fel de om este? Mergeam și la vecini și îi întrebam: „Cum este Grigore?”. „Păi e băiat bun, gospodar, are grijă de familie, copiii sunt educați, îngrijiiți, sunt liniștiți, nu sunt bătați, scandaluri sau băutura”. Vreau să vă spun că unul dintre criteriile aprobe determinante era ca acea persoană să nu fie un alcoolic. Mai bine un om mai puțin pregătit decât un bețiv deștept”, spune Nicolae Chiper. Acesta recunoaște însă că se puteau face și erori, mai ales atunci când era vorba de destituirea unei persoane. Oricum, anonimă” primita la Biroul de Cadre era verifi-

ARTICOLUL ZILEI

LA CONSULTAȚIE, ADOLESCENȚA

„Vă rugăm să ne spuneți unde vă putem găsi dacă dorim să discutăm cu dumneavoastră probleme care ne frământă”. Într-o variantă sau alta, fraza de mai sus apare frecvent în formularele cercetărilor colectivelor de sociologie al Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, cercetări efectuate în școli generale, licee, întreprinderi, facultăți, pe cele mai diverse teme – de la cele privind educația sanitară, la acele abordând problemele familiei tinere. Unde vă găsim pentru a putea discuta!

Recent înființată, în cadrul Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, Cabinetul de asistență medico-socială a adolescentului, tânărului și familiei își propune să ofere un cadru adecvat, deschis tuturor adolescenților și tinerilor ale căror probleme, legate de viața școlară, familială, sau de opțiunea pentru un drum sau altul în profesie, deseori legate, determinate chiar de starea de sănătate, nu au putut fi rezolvate în mediul familial sau strict medical. Concentrând în asistența asigurată acestor categorii sociale și de vârstă a nucleu de specialiști ce abordează multidisciplinar problemele celor ce li se adresează, cabinetul condus de dr. Rodica Nanu, medic pediatru, beneficiază, de asemenea, de aportul sociologului Ecaterina Stativă, psihologului Carmen Angheliescu și medicului endocrinolog Mihaela Nanu.

„Tinerii nu sunt din fire nici buni, nici răi. La șes, apa stă ieșită; dacă o povârnești spre răsărit, apa curge spre răsărit, dacă o povârnești spre apus, curge spre apus; dacă o strivești în mână, țâșnește în sus, dacă o stăvilești, se întoarce spre izvor” – scria George Călinescu. Nu, nu este vorba de lipsă de personalitate. Adolescentul, însă, tânărul, chiar trebuie înțeles și ajutat să se cunoască, să se descopere, să se armonizeze cu sine și cu lumea pentru ca personalitatea sa să se întemeieze pe o bază solidă.

„Am 16 ani. Nu mai sunt copil, dar familia mea nu pare a înțelege asta. Mă înconjoară numai cu interdicții, neconcepând că pot avea un punct de vedere. Propriu, altul decât al mamei sau al tatii.”

„Sunt foarte tânăr, iar părinții așteaptă de la mine să mă comport ca un matur înțelept, care-și asumă condiția de om bolnav cu resemnare.”

Am ales numai două din exemplele posibile, exemple demonstrând neliniștile unei vârste care, depășind copilăria, își caută propriul drum. Adolescentul de azi – și nimeni nu are pretenția de a spune prin asta un lucru nou – date fiind complexitatea vieții sociale, aspectele multiple ale integrării tinerilor în societate, ridică o serie de probleme necunoscute altor epoci, în rezolvarea cărora simpla intervenție a familiei sau a unui medic nu mai este suficientă.

Așa cum ne arată sociologul Ecaterina Stativă, activitatea de echipă a acestui cabinet caută să soluționeze o mare diversitate de probleme. Dintre ele, rezolvarea unor cerințe de educație sanitară atât pentru adolescent cât și pentru familia tânără, rezolvarea unor situații de conflict adolescent-familie, adolescent-școală, conflicte intrapsihice specifice acestei vârste, deficiențe în competența socială, conflicte intrafamiliale, pregătirea tinerilor pentru viața de familie, inducerea unui comportament pronatalist, probleme în abordarea și rezolvarea cărora sociologul, psihologul și cei doi medici ai cabinetului vor colabora și cu alte instanțe (autoritate tutelară, familie, școală etc.), sau specialiști din alte domenii (ex. Juriști).

Lucru absolut firesc, dacă ne gândim, așa cum arată dr. Mihaela Nanu, că la această vârstă de tranziție maladiile specifice se manifestă adesea sau generează ele însele un fond de disconfort psihic, de disarmonie interioară sau cu cei din jur – menționând printre cele mai frecvente afecțiunile date de creștere și dezvoltare, obezitate, hipotrofia staturponderală, tulburări în cronologia pubertății (pubertate precoce sau întârziată) – rezolvarea problemelor medicale sau de natură psihologică ori socială condiționându-se de cele mai multe ori reciproc.

„Să ne oprim la unul din tinerii care ne-au cerut sprijinul – ne propune psihologul Carmen Angheliescu. Bolnav de diabet, Iulian C. la 17 ani intră într-o puternică stare conflictuală cu sine și cu cei din jur. Intervenția noastră, coordonată cu a medicului de specialitate, a reușit să-i aducă o stare de calm prin acceptarea unui regim de viață dictat de boala de care suferă, cu toate limitările ce derivă de aici, limitări care o dată înțelese și, repet, acceptate, au redat tânărului libertatea de a acționa nestânjenit de complexe (fapt, de altfel, regăsit direct și în ameliorarea stării sale de sănătate).

Pomind de la acest exemplu, coordonatorul cabinetului, dr. Rodica Nanu, subliniază încă o dată specificitatea problemelor ridicate de adolescență, această vârstă de graniță. „Între copilul mare și tânăr, adolescentul prezintă o patologie specifică a cărei abordare medicală trebuie să țină seama, obligatoriu, mai mult decât în cazul celorlalte categorii de vârstă, de determinanțele personalității în formare a acestuia. Desigur, succesul activității cabinetului nostru depinde direct de colaborarea cu specialiștii din diverse domenii. Primul apel îl adresează medicilor pediatri și cadrelor medii din cabinetele medicale școlare care pot dirija către noi cazurile în care intervenția medicală se cere dublată de cea a psihologului și sociologului.”

Roxana PAICU
Flacăra, nr. 9/1989

(Urmare din pag. 1)

Generații de artiști

Străzile se umpleau de tarabe, iar magazinele fondului plastic își depășeau de câteva ori planul. Un mărtișor pentru cineva „deosebit” era căutat nu în magazinele comerțului socialist, ci în creația unui artist plastic. Sau viitor artist. Un student cu simțul afacerii își făcea „bursa” pe-o jumătate de an de 1 și 8 Martie.

Printre studenții Institutului de Artă „Nicolae Grigorescu” din București se zvonea dintr-o promoție la alta că dacă vrei să-ți vinzi repede mărtișoarele, suni la ușa Ginei Patrichi. Acțiua cumpără, fără târg, toată marfa. Cu generozitatea artistului consacrat pentru confratele tânăr.

Istoria între cumnați

Vasile Bărbulescu, secretar al CC cu agricultura semnăz în Știința articolul „Cooperativizarea agriculturii – marea tăcere în opera de făurire a socialismului”. Contribuția „tovarășului” și „tovarășei” au fost și sunt inestimabile, aflate „pe surse” cumnatul. Legea de la 2 martie 1949 de expropriare a moșilor de 50 ha și a fermelor-model nici măcar nu e amintită. Cu atât mai puțin prevederile ei cu privire la depesde de 5-15 ani de muncă silnică pentru tănuirea de bunuri sau împotriva la naționalizare.

Din istoria partidului au dispărut fără urme și cei 80.000 de țărani arestați în „procesul colectivizării”, menționați oficial la încheierea lui.

Ceaușescu și Sân Petru

Cu 40 de ani în urmă satul românesc pășea pe tărâmul prosperității – narează zilnic presa. Din fiecare județ sunt scoomnite exemple. În Știința a venit rândul Bihorului. Spre a-urmi pe bihoreni pe noua cale, Ceaușescu bătuse calea satelor de pe Crisuri. „Imi aduc aminte că odată, în 1954, mă aflam la Ciurmeștii, povestește activistul de primă generație Gheorghe Oprean. Stătea el, așa, de vorbă cu țărani când deodată au apărut doi tovarășii pe care nu-i văzuse, nu-i cunoștea. Așa coborau Dumnezeu și cu Sfântul Petru, nevăzuți și necunoscuți, seara, la casele sătenilor – știa din copilărie Oprean, reluând povestea cu alte personaje!

„Și unul dintre ei mă întreabă cum muncesc, cum merg treburile, dacă sunt sănătos, dacă am greutăți și ce fel? – continuă povestitorul. Și ce-ai făcut cu cei care sunt îndărătnici? – mă întreabă omul pe care nu-l cunoșteam. (...) M-a întrebat apoi dacă nu am folosit metode de intimidare, de forțare și i-am spus că nu așa am acționat. A doua zi, la ședința cu activul de partid din Oradea, s-a revelat că drumețul curios și necunoscut fusese nimeni altul decât Ceaușescu, secretar al CC cu agricultura. Ca un apostol era citat la Ciurmeștii-Bihor și în Drăgănești-Olt: „Voi să hotărâți și să fiți uniți. Numai astfel izbândiți, vă schimbați viața din temelii!”

Blocurile „Eminescu”
Congresul IX și Congresul XIV au fost ancorele gazetarilor din 1989. Ce

s-a făcut în țară în anii puterii lui Ceaușescu. Cum vecinii vorbesc tot mai mult de „comunismul cu față umană”, frecvent citați sunt indicii bunăstării.

Județul Bistrița-Năsăud „raportează” că din 1965 începea a dat în folosință 38.000 de apartamente. Estimă încă 1.150 de noi apartamente predate la cheie în 1989. În „anul Eminescu”, un nou ansamblu de blocuri din Bistrița a primit numele poetului național.

Țării mai mult cărbune

Cu etichetă (zisă „generic” pe-atunci) se anunță: „Începând de la 1 Martie: generalizarea retribuțiilor în industria minieră”. Prima categorie profesională cu toate salariile majorate au fost minierii. Ultimii 160.000 de beneficiari ai majorării din industria mineritului sunt maștrii, tehnicienii și inginerii, personalul TESA și administrativ. „Pentru ingineri – declară ministrul Științei, Ion Mitrea, director în Ministerul Minelor – creșterile sunt, grupa I subteran, de la 3.680-5.610 lei la 4.050-5.860 lei lunar, iar pentru inginerii din grupa I suprafață de la 3.060-4.900 lei la 3.420-5.120 lei lunar.”

Feed-back-ul apare simultan comunicării deciziei. „Oameni ai muncii” din Brad, Tismașana și Horezu manifestă recunoștință pentru „puternicul indemn de a munci mai spornic, mai eficient” – vor da țării mai mult cărbune! Nimic despre bunurile și plăcerile oferite de bani. Ca și cum ar fi o injurie.

Lavinia BETEA

Podul de la Mangalia s-a născut dintr-o tragedie

(Urmare din pag. 1)

Proiectanții IPTANA și-au luat sarcina în scris și au început să conceapă schița și să facă evaluări în diverse soluții constructive și ipoteze de calcul.

După normele de proiectare, orice asemenea pasarelă se calculează la „aglomerație” de 600 kg/mp și se mai verifică și stabilitatea la vânt.

În aceste ipoteze de calcul, pasarela nu putea fi chiar un „pod ușor” și s-a apropiat foarte mult ca dimensiuni și costuri de un pod obișnuit. Proiectanții de la MICM au prezentat singuri soluția proiectată, inclusiv cu diferitele amenajări pe maluri. „Tovarășului” nu i-a plăcut soluția — „fiind scumpă” — și între timp s-a organizat transportul cu autobuzele, (care mergea așa cum mergea). În această situație, S. Curticeanu a trimis o scrisoare către ministrul de la Construcții de Mașini, prin 1986, spre știință și ministrului de la MTTC prin care spunea că tovarășul a hotărât că deocamdată această lucrare nu este de actualitate.

Ca în fiecare an la această dată, „tovarășul” era la Neptun împreună cu toți cei apropiați lui.

În această perioadă, miniștrii titulari prindeau și ei (cu mare greutate) câteva zile de concediu.

Deci, sâmbătă, 23 iulie, tovarășul ministru Aron Pavel era în concediu de odihnă. Fiind un bărbat orientat, nu s-a dus la mare, ci a plecat în Ardeal, fără să lase prea multe amănunte. Eu, de exemplu, nu știam unde este.

În ziua de luni, 25 iulie '89, pe la ora 9:45, am primit un telefon de la Neptun, de la tov. Gh. Oprea:

— Măi, Dobre dragă, întreabă „tovarășul” ce ați făcut cu podul peste Lacul Mangalia?

— Această lucrare a fost sistată ca proiectare chiar din ordinul tovarășului de acum doi ani.

— Nu se poate, Dobre dragă!

— Avem un document în acest sens transmis de cancelaria CC cu semnătura lui S. Curticeanu.

— Aron unde este?

— Nu știu, în concediu de odihnă.

— Ce planuri aveți pentru această lucrare?

— Nu știu dacă mai avem, că le-am transmis la MICM, ei sunt beneficiarii lucrării.

— Nu se poate! Ce-i spunem lui „tovarășul”? Te rog să cauți planurile, să iei și proiectantul și la ora 15:30 să fii la Neptun, la „Bazin”.

— Dar când am eu timp să găsec planuri, să iau proiectantul și să fii și la 15:30 acolo?

— Nu știu, dragă, te interesează. Dar mai bine dă-i un telefon lui Milea că la ora 13:00 pleacă zilnic un elicopter de la Otopeni (militar) cu corespondența pentru „tovarășul”. Va ateriza la Tuzla.

— Am înțeles — și am închis telefonul.

L-am sunat pe ministrul Milea Vasile pe telefon „S” și mi-a spus cum să ajung la elicopter.

Cum era de așteptat, proiectantul podului era în concediu. L-am luat pe directorul IPTANA, ing. Gheorghe Buzuloiu, care știa lecția foarte bine. Am găsit și suficiente planșe, mai multe decât credeam eu.

La ora fixată eram la elicopter, un aparat cu care eu mai zburasem cu câteva zile înainte, întovărășindu-l pe „tov.” Milea pe Canalul Argeș.

În afara de mine și Buzuloiu, mai erau la elicopter băiatul și nora lui tov. Oprea Gh. Și, bineînțeles, cei care însoțeau aparatul de zbor și aveau grija corespondenței.

Deși era o zi caldă, sau poate tocmai de aceea am avut pe traseu două goluri de aer, înainte de traversarea Dunării și aproape de Tuzla, că numai Dumnezeu știe cum de nu ne-am prăbușit, așa de tare s-a dezzechilibrat elicopterul. Cu aceste două dușuri tari am ajuns la ora 14:00 la Tuzla.

Aici erau mai multe mașini. Un Renault luxos a luat pe copiii tov. Oprea. Pe mine și pe Buzuloiu ne-a luat o Dacia și restul nu ne-a interesat. Ne-a dus la „bazin”, de fapt o vilă cu birourile de lucru pentru cei care îl însoțeau pe „tovarășul”.

Tov. Oprea nu ne aștepta. A văzut despre ce-i vorba, a oftat și a trimis după S. Curticeanu. Acesta a apărut greu, cu ochii umflați de somn și de băutură. Ne-a întrebat, obraznic cum era:

— Ce înseamnă porcăria asta, de ce nu v-ați ocupat de construcția podului?

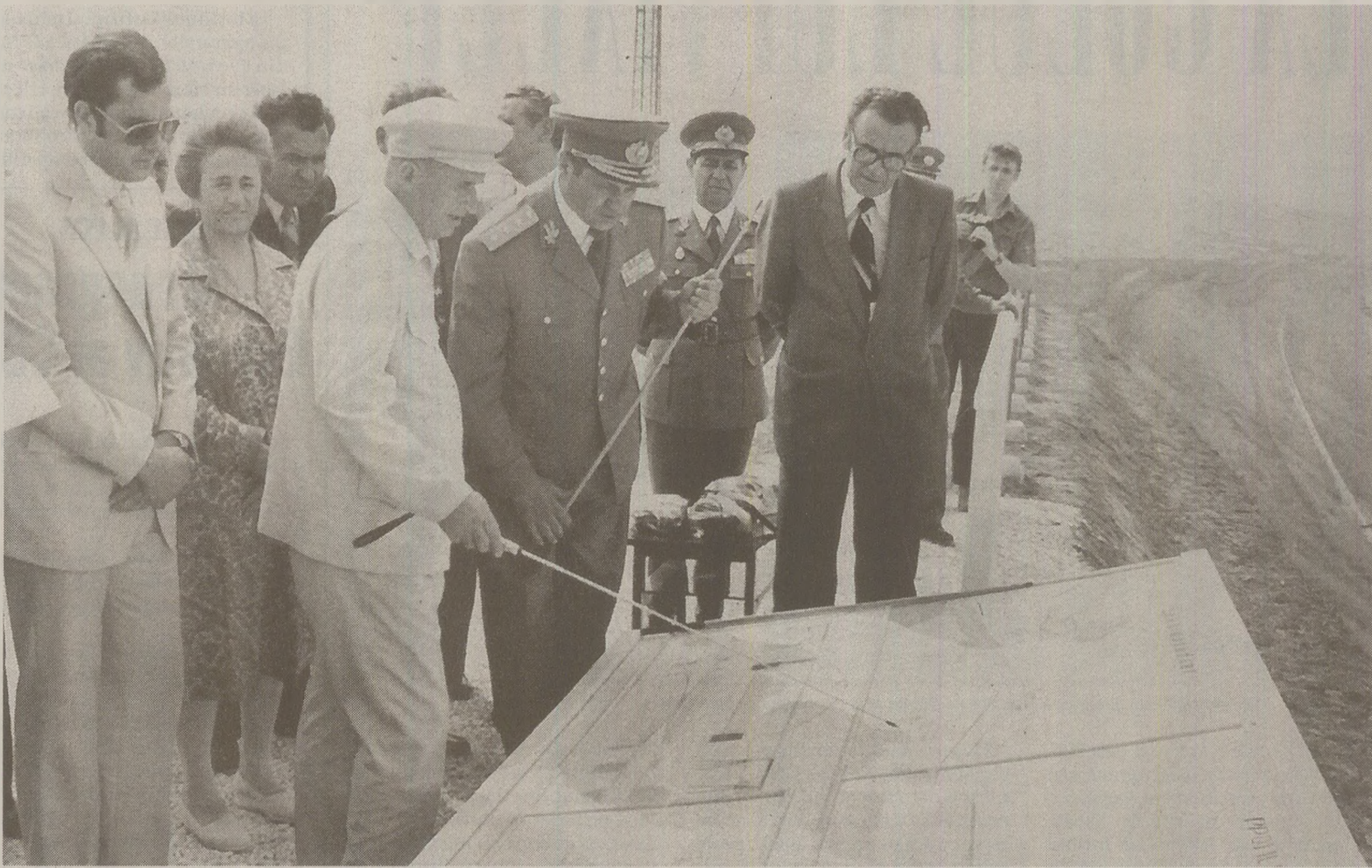
— Avem o scrisoare de sistare de la dvs. și nu noi MTTC suntem beneficiarii — am zis eu.

— Și ai de gând să-i spui tâmpeniile astea lui „tovarășu”?

— Dacă dvs. credeți că sunt tâmpenii, nu le spun. S-a uitat pe documente și a conchis.

— La ora 16:00 veniți la Sala CPEx să prezentați planșele, ați înțeles?

La ora 16:00 fix, după ce am trecut prin multe „filtre” și eram

Nicolae Ceaușescu a fost întotdeauna preocupat de mersul lucrărilor în proiectele de infrastructură

recunoscuți prin niște dialoguri la stații „radio-portative”, am intrat în vestita Sală CPEx de la Neptun, având alături și un constructor — Dulici.

Sală mare, impozantă, luxoasă chiar — fie iertat. După noi au mai venit: tov. Emil Bobu, tov. Gh. Oprea, contraamiral Mușat — comandantul marinei militare, și Curticeanu, generalul Neagoe și, în final, „tovarășu”.

I-a căzut privirea pe mine, mă cunoștea din alte asemenea împrejurări:

— Ia ascultați, dragă! Ieri m-am plimbat prin Mangalia pe jos. Și am vrut să trec spre șantierul naval. Mă uit de pod, întreb de pod și aflu că noi de fapt nici nu l-am început. De ce?

Au început să curgă apele de pe mine, mi-am tras suflul și am zis: — Tov. secretar general, vreau să vă informez că noi avem proiectul gata (aiurea), îl avem chiar aici. Suntem pregătiți și pentru execuția cu mate-

riale, cu forța de muncă, constructorul este aici (și am arătat spre Dulici), dar suntem în foarte mari discuții cu M.Ap. Naționale privitor la „înălțimea” liberă sub pod pentru trecerea navelor la șantierul naval militar (frumoasă recitare, imi mai trag o dată suflul). Noi am pregătit o soluție pentru 26 m înălțime liber sub pod și Armata ne cere 36 m. În aceste condiții, podul se lungeste foarte mult, trebuie demolate clădiri și multe alte complicații.

Îl caută din priviri pe contraamiralul Mușat și îl întreabă direct și tăios:

— Pentru ce vă trebuie 36 m? Au început să curgă apele de pe Mușat, eu m-am înviorat (problema se mutase în apele lui Mușat).

— Nu știu precis, tov. „Comandant Suprem”, dar cred că e vorba despre „vedetele pentru paradă”, ele au niște catarge așa de înalte — zice Mușat.

— Bine, dragă, dar voi n-aveți atât cap să găsiți o soluție pentru „cul-

care catargului”, urcați podul până în cer, ce înseamnă asta, dragă?

Mă simțeam cumva vinovat că-l băgasem pe contraamiral” la încurcătura, dar adevărul era pe aproape. Ultima scrisoare venită de la MAPN vorbea despre acea înălțime de 36 m, dar ea n-a mai apucat să fie comentată, pentru că între timp lucrarea a fost sistată prin scrisoarea lui S. Curticeanu de care am vorbit înainte. Prin zădărnici curaj de pe urma acestei intervenții pline de succes a mea, am dus discuția mai departe. Am prezentat împreună cu Buzuloiu trei planșe cu trei variante constructive și l-am invitat să aleagă una.

— Care este mai ieftină, a întrebat (eram sigur), și am arătat varianta posibilă de lucru, celelalte erau mai mult niște idei împrumutate din reviste de specialitate.

Am prezentat de fapt varianta studiată de IPTANA pentru înălțimea liberă sub pod de 26 m. S-au mai schimbat câteva cuvinte, se făcuse

între timp aproape ora 17:45 și ne-a zis:

— Bine, îl inaugurăm în vara viitoare, dar până în noiembrie să-i faceți picioarele.

— Am înțeles! Ne-am strâns cu greu planșele, tremuram tot și împănău cu colegii mei Dulici și Buzuloiu am salutat și am ieșit din sală. Pe hol, fericiți, ne-am șters puțin de transpirație ca să putem prinde un tren din Constanța spre București.

Când eram gata de plecare se deschide ușa și generalul Neagoe ne cheamă înapoi.

— Ascultă, dragă, dacă trebuie 26 m și nu mai puțin?

— Am vrut să valorificăm condițiile pe care ni le oferă trenul — aceste boturi de deal —, explică Buzuloiu, dar se poate și mai puțin.

— Să-l faceți la 20 m deasupra apei!

— Să vedeți... am vrut să zic că soluția constructivă de la 26 m nu se mai proiectează la 20 m, dar mi-am îngھیțit vorbele și am zis și eu:

— Se poate și-l vom termina până în sezonul viitor.

— Bine! Și ne-a lăsat să plecăm.

Am prins și trenul și până la București eu mi-am făcut socoteli de execuție, iar dl Buzuloiu tot învârtea planșele și mai creiona câte o soluție.

Am ajuns la București pe la ora 22:30, ne-am strâns mâinile și ne-am dat întâlnire a doua zi, la ora 9:30, la mine, la cabinet. Când să ne zicem „la revedere” ne intercepțiază ofițerul de serviciu pe minister, care ne-a transmis că a doua zi, la ora 9:00, trebuie să fim din nou la Neptun. Obosiți, buimăciți, puțin îngrijorați, prima reacție a fost că ne-am gândit: cum ajungem?

Eu am instruit pe ofițerul de serviciu să pregătească în acea noapte o mașină care să fie la Buzuloiu acasă dimineața, la ora 4:15, și la mine, la 4:40. La ora 8:50 a doua zi eram la „Bazin”, dar era o liniște care ne-a deusolat. S-a făcut 9:30, n-a apărut nimeni, pe la ora 10:00 a apărut tov. Bobu, care ne-a întrebat de ce am venit din nou? Incurcătura noastră era din ce în ce mai mare. Ce se petrecuse de fapt?

După plecarea noastră în ajun, după ora 18:00 pe răcoare, „tovarășul” a plecat cu însoțitorii să vadă cam pe unde va fi amplasat acest pod. Cu ocazia acestei vizite a văzut multe mormane de fier vechi în șantierul naval militar, a văzut că respectiva unitate militară are prea mult teren agricol și a dat ordin ca a doua zi să vină ministrul Milea la Neptun.

Milea, care nu știa ce a fost cu o zi înainte (contraamiralul Mușat n-a reținut prea multe), el de fapt m-a convocat pe mine.

A fost o zi mai de suspans. Milea, având întâlnire ca și noi la ora 16:00, a venit cu un elicopter pe la ora 12:00. Ne-am urcat în elicopterul lui, am făcut vreo trei ture cu două aterizări, ne-am lămurit că trebuia să-i demolăm niște grote naturale în care avea „obuze”, le-a tras câte un perdea la militarii săi și noi am plecat acasă cu mașina, ajungând devreme, pe la ora 19:30.

Este de prisos să spun că în vara lui 1989 tovarășul a inaugurat acest complex de lucrări foarte important, ce se inscrie pe o lungime de circa 1,5 km. A fost un examen de competență al proiectanților și constructorilor din MTTC și în același timp s-a rezolvat o mare problemă de circulație vitală pentru SN Mangalia, dar și pentru circulația spre granița cu Bulgaria.

Ing. Alexandru DOBRE

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Când corectura unei cărți îi ocupa tot timpul, împiedicându-l să înă la zi jurnalul, notează: „Les miettes qui tombent à l'oubli ne sont rien, je le sais, mais il y a en a deux ou trois peut-être qui auraient eu un sens dans quelques années”. E și raționalul meu, justificarea obstinației (poate ridicole) de a nota aici, aproape zilnic, aceste „frământări”.

Într-o zi, vor avea poate un sens, sau o să și-l dezvăluie atunci. „Infernul e istoria”. Cine a spus asta?

Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 413-414

O zi plină de ceață, peste tot numai nuanțe de gri și resturi de zăpadă murdară de la traficul neiertător. Nu se vede primăvara decât în cimitir, unde ghioceii și-au scos capetele de sub frunzele de anul

trecut, putrezite, devenite pământ cafeniu lucios. Și apa din mijlocul Stockholmului, Strömen, involburată, acolo unde se spune că apare Năcker, un tânăr cântând la vioară și atrăgând femeile din adâncul apei, înecându-le cu farmecul muzicii lui.

O zi de martie, cu un soare rece care face să crească oasele copiilor. Pe pervazul bucătăriei se luptă coto-fenele cu porumbeii pentru semințele puse de mine ieri-seară. Porumbii câștigă, luptă cu pieptul lor greu,

dar cred că victoria se datorează faptului că superbele cotofene nu se simt în siguranță pe ferestrele caselor unde apar capete omenesci. Porumbii parcă sunt obișnuiți cu oamenii, dar asta nu înseamnă că sunt mai blânzi sau mai pașnici. Că oamenii au făcut din ei simboluri ale iubirii sau că i-au pictat în locul Duhului Sfânt, asta m-a mirat mereu, și nu numai pe mine.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 233

GASTRO-POLITICII

RĂSFĂȚAȚII TURIȘTI OLANDEZI

Cele mai deosebite flori sunt aduse tocmai din Olanda. Așa se întâmplă și acum aproape 20 de ani, atunci când aranjamentele florale luxuriante împodobeau sălile cu ocazia ceremoniilor. De ele se bucurau și norocoșii turiști străini găzduiți la hotelurile de lux din București. Cu toate acestea, nici florile autohtone nu erau de lepădat, serele comuniste livrând cantități impresionante de flori, căci, nu-i așa?, produsele românești erau măturile apogeei de dezvoltare la care ajunseser țara noastră pe drumul ei către socialismul luminat. Poate că românii nu întăliser încă olandezii în carne și oase, dar sigur au văzut, măcar o dată, chiar și numai la televizor, un buchet elegant de flori considerate, atunci, exotice.

Se pare că olandezilor le plăcea să călătorească în România. La restaurant se vedeau preparate românești, dar și bucate pregătite special pentru ei, ca de pe meleagurile natale. Astfel, „Ghidul orientativ — preferințe și obiceiuri culinare pentru grupuri de turiști”, editat de Ministerul Turismului, dedică bucătăriei olandeze un spațiu generos, cuprinzând 14 meniuri diferențiate în funcție de sezon și vârsta turiștilor. Ei bine, olandezii sunt gurmanzi, obișnuind să ia masa de mai multe ori pe zi (un adevărat răsfăț!). Între mese, se beau ceaiuri aromatice, prilej prielnic momentelor de relaxare în compania prietenilor. „O caracteristică a preferințelor culinare a olandezilor este aceea că brânzeturile sunt alimente care însoțesc toate preparatele și se consumă la orice oră din zi, înaintea sau după servirea mesei.” Încercați să vă imaginați acest tablou fabulos în care pe mesele din bucătăriile românești poposec plătouri cu brânzeturii proaspete, în cantități impresionante, cât să ajungă la toată lumea. Și asta nu doar o dată. Zi de zi, lună de lună, an de an... Incredibil! Olandezii aveau parte de această tratare în fiecare zi. De altfel, autorii Ghidului respectă această indicație, fiecare meniu având în alcătuirea sa diverse sortimente de brânză sau preparate pe bază de brânză. Camembert, brânză Olanda, cașcaval, brânză topită, Schweitzer — toate servite cu mere. Pateuri cu brânză și carne, budincă de macaroane gratinate, salată cu brânză olandeză, tartă cu șuncă și cașcaval, roșii umplute cu pastă de brânză dulce sunt alte preparate indicate să fie servite.

O a doua caracteristică a mâncărurilor olandeze este reprezentată de abundența de condimente, din această perspectivă, bucătăria olandeză fiind poate una dintre cele mai aromate. Ar trebui să-i credem pe cuvânt, deoarece, ca o condiție, nici una dintre rețetele prezentate spre exemplificare nu conține alt condiment în afara de banalul piper. De ce să fi recurs autorii Ghidului la această austeritate în ceea ce privește aromele? Să fi fost de vină oare vânzătorii din magazine, care ascundeau deliberat produsele din galanterie? Sau clienții mult prea lacomi care doreau să cumpere tot magazinul alimentar cu noi doar o punguță cu foi de dafin, spre exemplu. Ni-i și imaginăm pe românii de rând golind rafturile de condimente, pe care să le folosească la pregătirea... iahnie de fasole sau orez cu urzici... câtă vreme nu găseai multe alte ingrediente „decente” și absolut necesare, precum carnea, de exemplu!

Din Ghidul cu pricina mai aflăm că bucătarii olandezi

obișnuiesc să folosească foarte mult unt și să smântâna, sosurile dulci, acrișoare, dar și țelina proaspătă. De asemenea, multe dintre foietaje au umpluturi pe bază de legume, servite, evident, doar cu sosuri albe.

Micul dejun este unul consistent, pentru că olandezii să pornească apoi în pas vioi în călătoria lor pe plaiurile românești, pline de capodopere ale naturii, dar și ale științei și tehnicii, deopotrivă. Așadar, pe mese erau nelipsite cânille cu lapte dulce, cafea sau cacao cu lapte. Alături, boluri cu dulceață, unt și chifle. Urmau la rând preparate pe bază de ouă, dintre cele mai variate: omeletă cu ceapă verde, omeletă cu cartofi „Parmanter”, nelipsita brânză (mai puțin telemeaua, considerată de olandezi mult prea sărată pentru gustul lor, preferând în schimb brânza dulce de vacă sau urdă).

Supele, ciorbele și consommurile servite la dejun erau obligatorii mai dulci decât ciorbele românești neoașe. Ele puteau fi acrite cel mult cu roșii și numai la solicitare. La felul doi se serveau preparate din pește, servite cu sos alb din abundență, precum pește alb oceanic cu unt, file de pește „Orly”, scrumbii la grătar cu sos „Maitre d'hotel”, crap „provensal”, file de șalău rasol cu legume, marinată cu pește oceanic, crap cu vin roșu. Cât despre fripturi, turiștii olandezi puteau savura biftec „hamburg” cu ou, legume asortate și salată verde; antricot de vită cu legume și sos de smântână; cotelet de legume „Valdostana” cu salată de cartofi, sote beauf „Stroganoff” și cartofi cu unt.

Cina era dedicată „preparatelor reci compuse din carne, ouă, brânză, legume, paste făinoase, zarzavaturi, creme, supă, consommuri. Preparatele la grătar se însoțeau cu legume și salate. Se vor servi brânzeturii, fructe, dulciuri de bucătărie, compoturi, foietaje cu fructe, creme diplomat”. Cu alte cuvinte, cremă de ciuperci, budincă de orez cu pere, supă cu orez rece, consommé cu roșii, cremă de țelină și de spanac, legume sote cu mușchi de vită și creier, carote cu smântână, ciuperci umplute cu carne și sos de smântână, ruladă din cartofi și costiță afumată. Iată, spre exemplu, cum se pregătește o supă de țelină în adevăratul stil olandez (rețetă descrisă în „Ghidul orientativ — Preferințe și obiceiuri culinare pentru grupuri de turiști”, editat de Ministerul Turismului). Pentru 10 porții, a câte 300 de grame, bucătarii români aveau nevoie de 0,500 kg țelină, 0,150 kg ceapă, 0,050 kg unt, 0,050 kg făină, 2,500 litri supă de oase, 0,050 kg albuș de ouă (două bucați), 0,150 kg smântână acrită, 0,100 kg cașcaval, 0,100 kg lămâie și 0,050 kg sare. Urmează indicațiile de preparare, pe înțelesul tuturor: „Ceapa curățată și spălată se taie mărunt și se înăbușă în unt. Se adaugă făina, iar după amestecare se toarnă puțin câte puțin supă de oase fierbinte, amestecând continuu (fără a forma aglomerări). Se dă în clocot și se fierbe 10 minute, apoi se ia de pe foc. Gălbenușurile se freacă cu smântână și se subțiază cu puțină supă. În lezonul format se trece supa în fir subțire amestecând cu un tel. Se adaugă țelina tăiată mărunt, fiartă într-un litru de supă (din cantitatea de 2,500 litri). Se așezonează gustul cu sare și zeamă de lămâie. Se servește fierbinte.”

Simona CHIRIAC

Tovarășele din cooperatie prezentau moda

(Urmare din pag. 1)

Mare parte din ce se făcea la Brăila ajunge în Olanda. Sursa de inspirație a tehnicienilor din atelierul de creație erau revistele de modă din România, dar și din alte țări socialiste „vecine și prietene”. Modelele etalon din aceste reviste erau îmbunătățite, în principal, prin aplicarea unor broderii sau flori artificiale. De regulă, se realizau anual patru prezentări de modă: în noiembrie, în martie, iunie și septembrie. Publicul spectator era format din reprezentanți ai conducerii Uniunii Județene a Cooperativelor Meșteșugărești și ai autorităților locale, în general crema societății comuniste. Doar dacă rămăneau locuri neocupate în sala de prezentare era permis accesul persoanelor fără invitație.

Modelele nu urmau nici un curs special, înainte de a ajunge pe podium. „Nu ne-a învățat nimeni cum trebuie să ne comportăm sau ce să facem, cum trebuie să coborî pe podium, cum trebuie să mergi sau să zămbesti. Nu era nici una dintre noi profesionistă în prezentări de modă și exista un trac enorm. Aveam, totuși, o experiență cu scena prin prisma participărilor la diferite acțiuni artistice, împreună cu grupul de fete de la Școala de Artă, și încercam să împărtășesc din umila mea experiență câte ceva colegelor”, povestește Rodica. Modelele erau pe cont propriu și în culise. „Nu aveam un make-up artist care să ne aranjeze și, practic, ne descurcam sin-

gure. De cele mai multe ori, trebuia să aducem noi accesoriile pentru ținutele prezentate. Aveam o pereche de pantofiori marca „Guban”, foarte apreciată la acea vreme și foarte greu de găsit la vânzare, și trebuia să fac de așa natură încât să se potrivească la ținutele pe care le prezentam”, își amintește, amuzată, Rodica.

Modelele nu primeau recompense materiale, după prezentări, mulțumindu-se doar cu satisfacția lucrului bine făcut și cu felicitările șefilor. Cât privește creațiile vestimentare purtate, acestea erau, în general, sobre, în ton cu moda vremii. Existau, însă, și excepții notabile. „Dintre cele patru prezentări anuale, cel mai mult mi-au plăcut colecțiile de primăvară și vară, când mai existau și ținute în care nu predominau culorile închise sau terne. Mie îmi plac culorile vii, or, majoritatea modelelor erau de culori închise, pentru că acesta era unul dintre etaloanele eleganței la acea vreme.

Colecțiile de primăvară și vară erau, însă, mai vii. Apăreau și colecții din materiale mai speciale și am avut ocazia să port rochii de mătase sau accesorii ori haine din blană naturală, un lux pentru perioada aceea.

Existau și ținute care nu-mi plăceau, dar nu trebuia să se vadă asta în timpul prezentărilor de modă”, își amintește Rodica Dima, astăzi un apreciat designer în domeniul aranjamentelor florale.

Florentin COMAN

În 1989, Rodica Dima prezenta creațiile vestimentare ale Casei de Modă Brăila

MIRCEA REDNIC: „ȘI EU AM GREȘIT LA GOLUL LUI VIALLI“

La începutul lunii martie, Dinamo București a disputat prima manșă din cadrul sferturilor de finală ale Cupei Cupelor, adversară fiind Sampdoria Genova. În tururile anterioare, Dinamo eliminase pe Kuusysi Lahti, din Finlanda, și pe scoțienii de la Dundee United. La formația italiană evoluau jucători celebri la vremea respectivă, cum ar fi portarul Pagliuca, Maninni, Vierchowod, Carboni, Luca Pellegrini, Dossena și Vialli, toți internaționali, precum și brazilianul Cerezo sau spaniolul Victor. Cu toate acestea, antrenorul „cânilor”, Mircea Lucescu, își amintește că italienii s-au temut de această „dublă”, în ciuda statutului de favorită. „Am avut un ghinion teribil în acele meciuri cu Sampdoria. Înainte de startul meciului de la București, tehnicianul lor, celebrul Vujadin Bošković, tremura efectiv. Tribunele erau arhipline, dar, din păcate, s-a terminat 1-1, ei marcând în ultimul minut după o greșeală a lui Alexandru Nicolae. A fost un ghinion teribil, mai ales că, înainte de faza golului lor, Răducioiu putea face 2-0, însă sutul lui a fost scos de pe linia porții”, a rememorat „Il Luce”. Acesta a continuat: „Nu am avut ce să le reproșez băieților, au dat tot ce au putut. Dar eram convins că ratarea acestei calificări a dus la maturizarea unei generații de excepție. La Dinamo se crease deja o mare echipă”. În fața a 18.000 de spectatori, dinamoviștii au dominat partida, beneficiind însă și de eliminarea prematură a lui Dossena, în minutul 10, pentru un fault violent asupra lui Clăudiu

Rodion Cămătaru (dreapta) a irosit câteva situații de gol în disputa cu Sampdoria FOTO: Revista SPORT

Vaișcovici, care avea să deschidă scorul din penalty, cinci minute mai târziu. Din acest moment, Pagliuca a făcut minuni în poartă, Sabău, Cămătaru sau Răducioiu irosind desprinderea, totul culminând cu amintitul gol egalizator al Sampdoriei, din minutul 90, înscris de Gianluca Vialli. Unul dintre titularii de atunci, Mircea Rednic, în prezent antrenorul lui Dinamo, nu îl acuză pe Alexandru Nicolae la golul primit în finală: „Îmi amintesc perfect acel meci, de fapt, nu pot să-l uit, pentru că am greșit la gol.

Faza m-a surprins, mă așteptam să degajeze Sandu Nicolae, iar după centrare eu și Andone nu ne-am sincronizat și Vialli a înscris. Și acum regret, dacă eram mai atenți, poate evitam golul și sigur ne calificăm. Oricum, calificarea am pierdut-o la București, am avut foarte multe ocazii, am avut om în plus, ce mai, a fost vina noastră. Este păcat, Dinamo avea atunci o generație de excepție, cea generație merita mai mult. Dar și Sampdoria era o formație plină de vedete, nu-i mai amintesc decât pe Vialli, Cerezo, Victor, Dossena sau

Pagliuca”. La momentul respectiv, președinte al secției de fotbal era Vasile Ianul, care după meci i-a încurajat pe jucători. „La Dinamo nu se obișnuia ca după un meci care nu a ieșit așa cum trebuie să fim muștruluiți de conducători. Vasile Ianul, care era șeful secției de fotbal, nu ne-a spus decât că am avut neșansa și că ne putem califica în retur. Era un om care a făcut foarte multe pentru jucători și pentru oameni în general, dar, din păcate, nu a făcut nimic pentru el”, a mai adăugat Mircea Rednic. **Daniel STAN**

CALENDARUL DE PERETE

Laserul românesc

La Institutul de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații - IFTAR din București a fost realizat un laser cu bioxid de carbon, LIR-18, fără circulație de gaz, ceea ce-i conferă economicitate, simplitate constructivă și un preț competitiv.

Acest laser, oferit cu succes și la export, este folosit în prelucrarea materialelor dure, la construirea histurilor cu laser de tip Bilas, în spectroscopie și fotochimie selectivă. Față de laserii cu bioxid de carbon obișnuiți, LIR-18 este exci-

tat cu o sursă de alimentare foarte compactă și care are greutatea redusă la numai 3 kg, precum și o eficiență de 90%, având asigurată posibilitatea de control foarte precis asupra descărcării.

Calendar, 2 martie 1989

DIN ARHIVA CC AL PCR

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 2 martie 1989

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

● **Raportul privind pregătirea și desfășurarea în bune condițiuni a lucrărilor din campania agricolă de primăvară 1989.**

Nicolae Ceaușescu: La problemele privind agricultura ați văzut programul. Noi am discutat cu tovarășii de la agricultură. După-amiază trebuie să fie dezbătut foarte serios, inclusiv învățămintele care trebuie să fie trase privind producția și predarea la fondul de stat, de a nu se mai repeta în nici un fel situația din anul 1988.

Deci trebuie să se discute foarte serios.

Ploile care au căzut acum au creat condiții bune pentru lucrările agricole și ploile vor continua. Trebuie să însămânțăm la timp, să folosim umiditatea pe care o avem ca, realmente, să putem să obținem o recoltă corespunzătoare. Trebuie să realizăm cel puțin 1 mil. ha la porumb irigat și întreaga suprafață irigată la legume, în toate județele. Trebuie să se discute foarte serios această problemă. Trebuie să avem o abundență de produse. De altfel, nici în 1988 și nici acum nu avem probleme cu legume, dar să avem abundență și să avem și surse mai bune pentru exportul de legume.

Programele sunt clare, s-au discutat.

Dacă aveți ceva de spus sau de întrebat?

Nicu Ceaușescu: Termenele sunt cam scurte.

Nicolae Ceaușescu: Se mai pot scurta!

Nicu Ceaușescu: Ce facem cu temperatura în sol?

Nicolae Ceaușescu: Acolo unde condițiile nu vor permite, vom vedea. Eu am fost duminică în agricultură și în sol temperatura era de 8-9 grade.

Aveți ceva în plus de spus, tovarăși? (Nu.)

● **Raportul cu privire la recensământul animalelor pe anul 1989;**

programul de dezvoltare a zootehniei.

Nicolae Ceaușescu: De fapt, rezultatele recensământului le-am mai discutat o dată în Comitetul Politic Executiv. Ele nu sunt bune.

Ați văzut programul propus aici, cu măsurile ce se impun și ce trebuie dezbătute astăzi foarte serios.

Practic, trebuie să cumpărăm, în întregime, toate bovinele și toți vițelii de la gospodăriile populației, care nu sunt reținuți pentru reproducție. Și această problemă trebuie discutată de județe. Trebuie să luăm și măsurile necesare pentru asigurarea monei și să nu se mai taie nici o vițea din sectorul de stat și cooperatist, așa cum se prevede. Cred că ați văzut raportul. Trebuie să asigurăm totul așa cum este stabilit. De fapt, am stabilit și până acum și în Comitetul Politic Executiv să importăm și anul acesta, și, poate, și în viitor numai carne de bovine. Deja suntem în tratative pe această problemă, pentru că trebuie să avem o siguranță în plus. Adică trebuie să asigurăm toată carnea de bovine în raport cu cantitatea prevăzută, dar să și importăm o parte din carne, ca să reducem tăierile cu 500.000-600.000 de capete. Vom face aceasta și pentru anul acesta, și avem probleme cu legume, dar să avem abundență și să avem și surse mai bune pentru exportul de legume.

Programele sunt clare, s-au discutat.

Fiecare județ, fiecare comună, în raport cu programele care sunt, trebuie să aibă planul său și să știm pe fiecare întreprindere de stat, pe fiecare cooperativă și pe fiecare comună câte bovine și câte oi trebuie să fie.

Există prevederea să facem și ferme noi la stat și în cooperative. Pentru acestea trebuie, bineînțeles, să fie asigurate furajele, pășunile, adică totul așa cum este cunoscut. Trebuie dezbătută foarte serios în consfătuire și această problemă.

Avem în vedere ca, după consfătuire, când tovarășii vor merge acasă, să se stabilească programe pe fiecare

județ, până în comună și apoi să se centralizeze aceste programe. Desigur, trebuie să fie acordate tot sprijinul și ajutorul necesar. După aceea vom organiza și o consfătuire cu zootehniștii, însă trebuie să luăm de acum toate aceste măsuri.

Dacă la acest program aveți ceva de spus?

Nicu Ceaușescu: Noi avem program. Până acum tăiam bovine la greutatea de 400 kg, dar acum se prevede să crească această greutate.

Nicolae Ceaușescu: De aceea am și propus să reducem tăierile și atunci să importăm ceva carne de bovine.

Nicu Ceaușescu: Dar specialiștii spun că peste greutatea de 400 kg bovinele iau greu în sporul de greutate.

Nicolae Ceaușescu: Greșesc cei de la agricultură. Între 400 și 600 kg, bovinele iau cel mai ușor în greutate și este foarte avantajos. Pe specialiștii de la tine din județ trebuie să-i mai trimiți să învețe.

Nicu Ceaușescu: Nu sunt de la mine. Așa spun specialiștii din toată țara.

Nagy Ferdinand: În legătură cu sporul de greutate, de la 400 kg în sus sporul poate să fie de 1.000-1.200 grame pe zi.

Nicolae Ceaușescu: De la 300 până la 500 kg este creșterea cea mai bună.

Nagy Ferdinand: Dar trebuie să se asigure și furajele, pentru ca să se poată realiza acest spor. Însă, bineînțeles, concepția noastră este să realizăm cea mai mare greutate, și în nici un caz sub 400 kg.

Nicolae Ceaușescu: Rasa Bălțata, trebuie să ajungă la 700-800 kg. Aceasta este capacitatea ei biologică, așa este și în țările care au această rasă.

Și aceste probleme trebuie să le discutăm, ca să înțeleagă toți și să nu mai umble cu teorii și cu justificări.

Sunteți de acord? (Toți tovarășii sunt de acord.)

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Secția Cancellarie, dos. nr. 11/1989, vol. 1

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Continuă sistematizarea rurală

Informații disparate din mass-media oficială dau de înțeles că regimul e hotărât să continue planul de sistematizare a satelor. În ianuarie 1989, agenția oficială de știri Agerpres confirmă indirect intenția regimului de a duce mai departe controversatul plan de urbanizare a satelor. Acest lucru se putea citi printre rândurile unui articol ce abordează procesul de urbanizare din România și care reținea unele dintre conceptele și statisticile referitoare la „dezvoltarea și modernizarea” satelor românești în decursul actualului cincinal (1986-1990) și mai departe, până în anul 2000.

Articolul mai anunța că statul va construi 100.000 de noi apartamente la țară în acest interval. Împreună cu apartamentele proiectate pentru zonele urbane (în jur de 650.000, potrivit Agerpres) vor primi, așadar, case noi în jur de 2.000.000 de persoane. Nu este clar însă câți dintre aceștia provin din mediul rural. În orice caz, locuieștii asigurați de stat în zonele rurale sunt rezervați pentru așa-numiții specialiști (fermieri, medici, profesori), în schimb, majoritatea țărănilor obișnuiți vor trebui să susțină ei înșiși programul de sistematizare cu oarecare credit de la stat, în cel mai bun caz. Acest lucru a fost confirmat de date publicate în cotidianul România liberă la începutul lui februarie: în sectorul agricol Ilfov (o zonă din jurul Bucureștiului, care servește ca pilot pentru planul de sistematizare rurală), 48.500 de noi locuințe au fost finanțate de populația locală și doar 10.000 de locuințe noi au fost construite cu banii statului. Agerpres a confirmat suspiciunea observatorilor vestici cum că aparenta incetinire a implementării proiectului a fost, de fapt, o mișcare tactică menită să tempereze criticarea României pe plan extern. Astfel, într-un interviu pentru Die Welt în decembrie 1988, Ceaușescu a spus că nu vor fi distruse satele din România. Două zile după

Jurnaliiștii de la Europa Liberă blamau proiectul urbanizării satelor FOTO: AGERPRES

acest interviu, un lider al Austriean Greens atestă că a fost martorul distrugerii parțiale a unui sat (Ghermănești) în imediata apropiere a Capitalei. Radio Budapesta a exprimat, de asemenea, părerea că România ar continua să implementeze planul de sistematizare cu același elan. Potrivit unor surse românești, se pare că, în mai multe județe din Transilvania, autoritățile locale au promis susținerea unanimă a reformei; radioul maghiar a afirmat că ar fi posibil ca autoritățile să scoată în evidență sprijinul local în încercarea de a justifica distrugerea satelor, atunci când programul va începe să fie implementat la scară largă în Transilvania.

Recent, presa din România a vorbit mai voalată decât acum câteva luni despre satele ce vor dispărea. În schimb, a menționat „extincția” naturală a acestor așezări despre care se spune că sunt lipsite de perspectiva vreei dezvoltări viitoare. La Sălăgeni (comuna Dumbrăveni, județul Suceava), de exemplu, populația este în declin. Dovada e că nici o casă nouă nu a mai fost construită în ultimii 10 ani. Noi (un profesor și familia sa) am

depus cerere pentru alocarea unui apartament la Dumbrăveni”. Faptul că nici o casă nouă nu a mai fost construită în acest sat în ultima vreme ar putea fi legat totuși de interdicția de a construi în zone „neviabile” în urma publicării „Legii sistematizării” în 1974. Este acum imposibil de determinat dacă depopularea de la Sălăgeni este rezultatul unui proces natural sau rezultatul unei decizii politice. (Situația este identică pentru fiecare sat prezentat astfel de mass-media). Mai mult, repetatele asigurări din partea regimului cum că aspectele distrugerii vor juca un rol special în a stabili care sate vor supraviețui au fost fățiș încălcate în acest caz (Sălăgeni este menționat în documentele istorice încă din secolul al XVI-lea.)

Ceaușescu e arătat cu degetul

Între timp, presa continuă să fie invadată de articole laudatorii, care încearcă din răspuși să facă planul mai atractiv pentru public. Unul dintre cele mai subtile argumente este

că sistematizarea va fi benefică pentru mediul înconjurător și mai ales pentru sol. Două articole din Revista Economică, de exemplu, au insistat asupra valorii terenului agricol, despre care s-a afirmat că face parte din „bogăția națională”. În același timp s-a pus accentul pe faptul că această bogăție e „limitată”. Era un fel de a spune că trebuie utilizat rațional. Așadar se impune un control strict asupra a ceea ce urmează să fie cultivat pe orice răzor. Deși acest tip de control de stat nu este neapărat nou și deși este deja asociat cu efecte economice și ecologice adverse, poziția oficială rămâne că acest control trebuie întărit, iar sistematizarea rurală îi oferă cadrul adecvat.

Nu mai e o surpriză pentru nimeni, coordonatorul planului de sistematizare, Romeo Dragomirescu, care e vicepreședintele Comitetului pentru Consiliile Populare, s-a alăturat corului de voci pozitive ori de câte ori a avut ocazia în trecut. I-a scris o lungă odă lui Ceaușescu, preamărind „contribuția sa decisivă la procesul de sistematizare și de modernizare a tuturor zonelor țării”. Dând mărturie că programul a fost „concepțiv și implementat la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu și sub directa sa îndrumare”, Dragomirescu a lăsat cu iscusință întreaga responsabilitate pentru controvertata sistematizare pe seama lui Ceaușescu. Oda sa are aparent o dublă semnificație, putând fi interpretată și drept încercarea unui birocrat cu experiență de a se disculpă de vreme ce se conturează deja era post-Ceaușescu.

Dan IONESCU
Radio Europa Liberă (München) - Raport al Secției de cercetare, condusă de dr. M. Șofar. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Revista Rebus, nr. 14/1989

Presupuneri

ORIZONTAL: 1) Lucrează cu fiarele (fem.). 2) Colectiv de conducere - Gen de transmisie în direct. 3) Mecanic auto - Răscop în felul său. 4) Antici din Atena - Capăt de șnur! - Periodic studențesc. 5) Când se ridică ceața - Ajutor de șofer. 6) Gărlă în spatele hanului - Produs de larg consum. 7) Factor de corecție... ad litteram (pl.) - Contravaloare. 8) Forme de reținere. 9) Legate la cap! - Crescute în puf - Arici! 10) Au note... mici.

VERTICAL: 1) Indicatoare de trecere. 2) Probă de microfon - Pierdute din vedere. 3) Notă proastă la scris. 4) Scurt de coadă - Un fel de a arome. 5) Gol înscris prin zidul apărătorilor. 6) Capete de țărâș! - Afectivitate de inimă rea - Păcă... de somn. 7) Lucrează prin rotație (pl.) - Vârtej în păr. 8) Produce umflături - A trage în forță. 9) Ținută de frați și de surori - Un fel de câine - Picior de pocal! 10) Croșeu de dreapta - Facerea lumii

vremea

În țară, vremea a fost în general instabilă în regiunile din jumătatea de nord a țării, unde cerul a fost temporar noros și pe alocuri s-au semnalat precipitații, mai ales sub formă de ploaie, ce au avut caracter de aversă. În celelalte regiuni, instabilitatea a fost mai redusă, iar aversurile de ploaie s-au semnalat izolat. Vântul a prezentat unele intensificări la munte din sector vestic. Temperaturile minime au fost cuprinse, în general, între -4 și 6 grade, iar cele maxime - între 5 și 15 grade, local mai ridicate în sudul țării. În București, vremea a fost ușor instabilă, cu cerul temporar noros. Ploaie de scurtă durată. Temperaturile minime au oscilat între -1 și 3 grade, iar cele maxime - între 10 și 14 grade.

tv 2 martie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Pe drumul înfăptuirii noii revoluții agrare. Proprietatea socialistă de stat și cooperatistă - temelia agriculturii moderne de astăzi, a înfloririi satului românesc contemporan. Redactor Radu Marian
19:45 File de glorioasă istorie. Trecutul eroic - cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru. Redactor Maria Preduț
20:05 Laureati ai Festivalului Național „Cântarea României”. Redactor Smaranda Jeleșcu
20:35 Tinerete - educație - spirit revoluționar. Munca - examen al responsabilității revoluționare față de patrie. Redactor Lucreția Lustig
20:55 Film serial. Zilele și anii lui N. Batighin. Producție a studiourilor sovietice. Premieră pe țară. Cu: Vadim Spiridonov, Valeri Barinov, Iga Ostroumova, Jenia Pinovarov, Mihail Jigalov, Boris Platnikov, Andrei Gusev.
Regia Leonid Pcalkin. Episodul 2
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Caut femeie îngrijire copil 1 an, internă, externă. Aștept provincia.

Caut persoană pentru îngrijirea permanentă a unei bătrâne. Ofer retribuție, casă.

Supraveghez copii la domiciliul meu (Gara de Nord). Vorbesc engleza, spaniola.

Întreprinderea Electronica București, Bd. Dimitrie Pompei 5-7, încadrează mecanic locomotivă. Condițiile sunt cele prevăzute de Legea 12/1971.

Centrul școlar nr. 10 București cu sediul în com. Voluntari, Șos. Afumați nr. 94-98, Sector agricol Ilfov, încadrează urgent, conform dispozițiilor legale următorul personal: magaziner principal, contabil principal, șef-producție, secretarșef, administrator, infirmieră.

VÂNZĂRI

Videocasetofon Akay VS 220 HQ, telecomandă infraroșii, aerotermă, joben original nefolosit, frac mare, ceas voiaj electronic, ceas Casio, saltea lană.
Predau contract apartament 3

camere semicomandate, etaj V, achitat 75%, Big-Berceni, aproape de metrou.

Videorecorder Yoko sigilat, set motor Dacia 1300 nou cu segmenti cromati, mașină tricatat Pfaff Monomatic 20.

Lăzi voiaj, geamantan diplomat, aparat foto de buzunar, circuite integrate Audio, greutăți sport.

Renault 4 stare bună, microscop, 1900, pățuț pliant, frigider Frigero, televizor alb-negru Miraj, plapumă lană.
Masă extensibilă, 6 scaune

tapițate, covor manual 2,70x4, lustră Murano 12 brațe 1,40 m, oglindă cu două aplici, 1/1,60 m, cacheradiator, mășuță cu picioare torsadate, rotor infraroșii Baucknecht, dormeză cu saltea, fotocuscator, calorifer electric. Cumpăr compas Rotring, mașină cusut Rodica.

Pian, mobilă hol, godin gaze, fotoliu-pat.
Perdele calitate metraj 16/3, boyler electric 3 litri, motor, aspirator Ceaika, aprindere electronică, regulator și arzător aragaz, radio Gloria 3, ceas quartz.

amintiri

Podgoriile ieșene produceau toate sortimentele viticole